

I ramstis (ekoschemos)	Įsipareigojimų laikotarpis
1. Veiklos ariamojoje žemėje (kompleksinė ekoschema):	
Augalų kaita (min. 4 nariai)	4 m.
Tarpiniai pasėliai	1 m.
Daugianarių pasėlių auginimas	1 m.
Sertifikuotos sėklos naudojimas	1 m.
Kraštovaizdžio elementų priežiūra	3 m.
Trumpaamžių medingųjų augalų juostos	1 m.
Daugiamečių žolių juostos	5 m.
Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos	5 m./1 m.
Sodininkystė, uogininkystė ir daržininkystė:	
2. Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu	1 m.
3. Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)	3 m.
Pievų priežiūra:	
<i>Ariamos žemės keitimas pievomis:</i>	
4. Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis	5 m.
5. Eroduotos žemės keitimas pievomis	5 m.
<i>Pievų ir šlapynių priežiūra:</i>	
6. Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius	1 m.
7. EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas	2 m.
8. Ekstensyvus šlapynių tvarkymas	1 m.
9. Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo	2-3 m.
10. Gyvūnų gerovė: DAR NESUTARTA	

Pastaba. Dar ne visos ekoschemų išmokos paskaičiuotos. Planuojamos ekoschemų išmokos ir biudžetai dar nėra galutiniai, galimos korekcijos, išmokų apjungimai ir pan. Išmokų dydžius peržiūrės ir tvirtins Europos Komisija, tvirtindama Lietuvos strateginį planą.

1. Veiklos ariamojoje žemėje (kompleksinė ekoschema):

Augalų kaita (min. 4 nariai)

Tikslas: dirvožemio išsaugojimas ir kokybės gerinimas

Tinkamumo sąlygos:

- ne mažiau kaip 4 narių
- bent vienas iš sėjomainos narių privalo būti dirvą gerinančių augalų rūšies (ankštinių javų grupė, aliejinių augalų grupė, daugiamečių žolių grupė, kaupiamųjų augalų grupė, sideracinių augalų grupė, kitų prekinių augalų grupė) arba pūdymas
- neleidžiamas atsėliavimas

Dirvą gerinančių augalų grupės	Augalai (nebaigtinis sąrašas)
Ankštinių javų grupė	Žirniai, pupos, sojos, lubinai, vikiai, avinžirniai
Aliejinių augalų grupė	Žieminiai ir vasariniai rapsai, baltosios garstyčios, aliejiniai ridikai, judros, rudosios garstyčios, aliejinės kanapės, sėmeniniai linai, žieminiai ir vasariniai rapsukai, saulėgrąžos
Daugiamečių žolių grupė	Ankštinių arba ankštinių ir varpinių žolių mišiniai
Kaupiamųjų augalų grupė	Bulvės, cukriniai runkeliai, daržovės, kukurūzai
Sideracinių augalų grupė	Garstyčios, lubinai, rapsai ir kiti augalai bei jų mišiniai auginami žaliajai trąšai
Kitų prekinių augalų grupė / kiti augalai	Grikliai, pluoštinės kanapės, kmynai,

Įsipareigojimų laikotarpis: 4 metai

Planuojama išmoka: 57 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 41 mln. Eur

Tarpiniai pasėliai

Tikslas: mažinti maistinių medžiagų išplovimą; mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) išmetimą; didinti dirvožemio organinės anglies kiekį; mažinti pasėlių piktžolėtumą ir gerinti kenkėjų bei ligų kontrolę; mažinti dirvožemio eroziją.

Tinkamumo sąlygos:

- pasėti iki rugsėjo 1 d. ir išlaikyti iki kitų metų kovo 1 d.
- neruošti pašaro ir nešienauti
- nenaudoti augalų apsaugos produktų
- nenaudoti mineralinių ir organinių trąšų

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 139 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 78 mln. Eur

Daugianarių pasėlių auginimas

Tikslas: gerinti dirvožemį, mažinti dirvos eroziją, mineralinių azoto trąšų naudojimą, apsaugoti biologinę įvairovę ir vandenį

Tinkamumo sąlygos:

Įsėlis

- įsėti į pagrindinį pasėlį balandžio 1 d. - liepos 1 d., sudygę ir matomi nuo rugsėjo 1 d. iki spalio 1 d. arba bent 8 savaites
- nenuimti derliaus
- po pagrindinio pasėlio nuėmimo įsėliui nenaudoti augalų apsaugos produktų ir trąšų

Posėlis

- sėjamas po ankstyvųjų bulvių, ankstyvųjų daržovių, javų arba rapsų derliaus nuėmimo birželio 30 d.–rugsėjo 15 d., sėjant sėklų mišinį, susidedantį bent iš dviejų rūšių augalų, kurie turi būti sudygę ir matomi lauke po pagrindinės rūšies augalų derliaus nuėmimo nuo einamųjų metų rugsėjo 1 d. iki spalio 15 d.
- galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 8 savaites.
- negali būti naudojama derliui gauti.

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 139 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 16,6 mln. Eur

Sertifikuotos sėklos naudojimas

Tikslas: mažinti augalų apsaugos produktų poreikį, augalų ligotumą, vengti ankstyvo ligų plitimo

Tinkamumo sąlygos:

- Sėjai naudoti tik sertifikuotą sėklą (pateikiamas sertifikatas/kiti reikalingi dokumentai), augalų sėklų sąrašas nenustatomas

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 16 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 26,2 mln. Eur

Kraštovaizdžio elementų priežiūra

Tikslas: atkurti ir išsaugoti tradicinį mozaikišką kraštovaizdį (virš GAAB 8 baziųjų reikalavimų)

Veiklos:

- Esamų kraštovaizdžio elementų priežiūra;
- Naujų kraštovaizdžio elementų įkūrimas bei priežiūra

Kraštovaizdžio elementų sąrašas:

- Ežios (ribinės juostos), palaukės
- Vandens telkinių pakrantės, pagrioviai (įskaitant apsaugines vandens juostas)
- Apsauginės medžių ir krūmų juostos
- Pavieniai medžiai ar krūmai
- Akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos
- Medžių ir krūmų grupės (įskaitant senų sodybviečių želdinius)
- Kasmet užmirkstančios vietos ariamojoje žemėje
- Kūdros

Įsipareigojimų laikotarpis: 3 metai

- **Planuojamos išmokos:**
 - esamų kraštovaizdžio elementų tvarkymas 16 Eur/ha
 - naujų žolinių elementų įkūrimas ir tvarkymas 71 Eur/ha
 - naujų medėjančių elementų sodinimas 123 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 11,36 mln. Eur

Tikslas: saugoti biologinę įvairovę, mažinti maistinių medžiagų išplovimą, mažinti dirvožemio eroziją

Veiklos:

Trumpaamžių medingųjų augalų juostos

Tinkamumo sąlygos:

- balandžio – gegužės mėn. įsėti medingųjų augalų mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 rūšių augalų: pupinių ir nepupinių / Mišinio laukai įveisiami kaip atskiri laukai arba ne siauresnės kaip 6 m. pločio juostos
- Juostos kasmet gali būti įrengiamos skirtinguose laukuose
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų.
- iki rugsėjo 31 d. visą plotą nupjauti, nupjautą masę išvežti ar susmulkinti.

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 130 Eur/ha (žolę išvežant)

x Eur/ha (žolę susmulkinant)

Planuojamas biudžetas: *skaičiuojama*

Daugiametinių žolių juostos

Tinkamumo sąlygos:

- pasėti žolių mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 pupinių ir varpinių žolių rūšių. Mišinio laukai įveisiami kaip atskiri laukai arba ne siauresnės kaip 6 m pločio juostos
- žolių mišiniai toje pačioje vietoje turi būti auginami 3 metus
- Nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų
- Nupjauti daugiametes žoles iki spalio 20 d., nupjautą žolę išvežti ar susmulkinti.

Įsipareigojimų laikotarpis: 3 metai

Planuojama išmoka: 120 Eur/ha (žolę išvežant)

x Eur/ha (žolę susmulkinant)

Planuojamas biudžetas: *skaičiuojama*

Planuojamas bendras biudžetas: [31 mln. Eur]

Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos

Tikslas: mažinti išmetamą ŠESD kiekį ūkiuose (ypač CO₂ emisijas iš žemės ūkio mašinų), gerinti dirvožemio būklę ir dirvožemio biologinę įvairovę

Tinkamumo sąlygos, galimi įvairūs dirbimo būdai be plūgo (neapverčiant dirvos), pvz.:

- laukai dirbami taikant seklią dirvų skutimą (diskiniai ir (ar) noraginiai skutikliai), įskaitant juostinį žemės dirbimą;
- tiesioginės sėjos būdu, kurio metu sėjama į prieš tai nedirbtą dirvą (pvz., ražieną) sėjama su sekliojo dirbimo mechanizmu arba be jo, įskaitant pievų atsėjimą

Įsipareigojimų laikotarpis: 5 metai ar 1 metai (pievoms)

Planuojama išmoka: 66 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 163,5 mln. Eur

Sodininkystė, uogininkystė ir daržininkystė:

2. Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu

Tikslas: mažinti augalų apsaugos produktų naudojimą, mažinti maistinių medžiagų išplovimą iš dirvožemio, prisidėti prie biologinės įvairovės išsaugojimo

Tinkamumo sąlygos:

- augalų apsaugos produktus, kurių sudėtyje yra glifosato naudoti ne daugiau 1 kartą per metus
- nuo gegužės 1 d. iki rugpjūčio 31 d. 1 ha sodo plote įrengti bent vieną feromonų gaudyklę vabzdžių kenkėjams aptikti
- vaisių sodų 1 ha plote įrengti bent du biologinę įvairovę palaikančius elementus (paukščių inkilai, vabzdžių lizdai)
- vaismedžių ir uogakrūmių tarpueilius apsėti/laikyti apsėtus žoliniais augalais

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 102 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 2,35 mln. Eur

3. Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)

Tikslas: saugoti ir gerinti dirvožemio kokybę bei mažinti paviršinių ir gruntinių vandenų taršą

Tinkamumo sąlygos:

- auginti sertifikuotus išskirtinės kokybės vaisius, uogas ir (arba) daržoves, laikantis reikalavimų pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą užaugintų šviežių vaisių ir daržovių specifikaciją;
- turėti pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikatą.

Įsipareigojimų laikotarpis: 3 metai

Planuojama išmoka: 320 eur/ha

Planuojamas biudžetas: [13,3 mln. Eur]

Pievų priežiūra:

Ariamos žemės keitimas pievomis:

Tikslas: mažinti ŠESD emisijas (anglies saugojimas dirvožemyje ir biomasėje), mažinti dirvožemio eroziją
Veiklos ir planuojamos išmokos:

4. ariamųjų durpžemių keitimas pievomis, 225 eur/ha

5. eroduotos žemės keitimas pievomis, 187 eur/ha

Tinkamumo sąlygos:

- ariamuose durpžemiuose (GAAB 2) įrengiamos ir išlaikomos pievos
- eroduotuose žemės plotuose (GAAB 5) įrengiamos ir išlaikomos pievos

Įsipareigojimų laikotarpis: 5 metai

Planuojama išmoka: žr. *Aukščiau*

Planuojamas biudžetas: [23,6 mln. Eur]

Pievų ir šlapynių priežiūra:

Tikslas: pievų ir šlapynių palaikymas, natūralių pievų buveinių ir saugomų rūšių išsaugojimas, gyvulininkystės skatinimas.

6. Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius

Tinkamumo sąlygos:

- nearti pievų;
- neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;
- pievose nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo;
- laikyti gyvulius ir vidutiniškai ganiavos laikotarpiu ganyti ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG / ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG / ha įsipareigoto pagal Priemonės veiklą ploto;
- ganyti gyvulius tuose laukuose, kuriuose yra įsipareigota pagal veiklą;
- ūkininkas gali nušienauti pievą po birželio 20 d., o po to privalo ganyti (nušienautą žolę privaloma išvežti iki spalio 30 d.);
- gyvulių ganiavos laikotarpis neribojamas;
- po nuganymo (kai lauke po spalio 30 d. yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta, išstrypta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai)) likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams;

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 192 Eur/ha

Planuojamas biudžetas: 26,5 mln. Eur

7. Europos Bendrijos svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas

Visiems dalyvaujantiems schemeje privalomi reikalavimai:

1. Nearti pievų, šlapynių ir jų nepersėti kultūrinėmis žolėmis;
2. Neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;
3. Nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis, neskleisti nuotekų dumblo, nekalkinti;
4. Privaloma pasikonsultuoti su biologinės įvairovės srities ekspertu ūkyje, siekiant pareiškėjo žinių apie rūšies biologinius poreikius ugdymo ir siekiant aptarti ir parinkti tinkamiausią rūšiai ir priimtinausią ūkiui tvarkymo režimą (kaip, pvz., yra daroma vykdant veiklą „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“ – pareiškėjas, siekdamas įgyti veiklai įgyvendinti reikalingų žinių ir gebėjimų, įsipareigoja naudotis individualiomis specializuotų konsultantų teikiamomis konsultavimo paslaugomis).

Ūkininko pasirenkamas pievų tvarkymo būdas (galimi 2 variantai):

1. Šienavimas:

- Šienavimą pradėti ne anksčiau kaip birželio 20 d.; šlapynėse šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 1 d.;
- Pirmąjį šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki rugpjūčio 1 d. (jei šienaujama daugiau kartų, antras ir kiti šienavimai leidžiami ir vėliau, bet jie nėra privalomi);
- Žolę išvežti iki spalio 30 d. Šlapynėse - iki kitų metų kovo 1 d.
- Šienaujant paliekama 20–30 proc. ploto nenušienauta (šis plotas įbraižomas deklaruojant), siekiant didinti buveinės mozaikiškumą. Vienoje vietoje paliekamas nešienautas plotas negali viršyti 2 ha.
- Nešienaujamo ploto vietą būtina antrais metais keisti;
- Nušienautos žolės smulkinimas ir paskleidimas draudžiamas.

2. Ganymas:

- Schemos taikymo plote gyvuliai ganomi ekstensyviai (0,3–1 SG/ha);
- Ūkininkas gali nušienauti pievą po birželio 15 d. palikdamas 20–30 proc. ploto nenušienauta (šis plotas įbraižomas deklaruojant), o po to privalo ganyti. Nušienautą žolę privaloma išvežti iki spalio 30 d. Nešienaujamo ploto vietą būtina antrais metais keisti;
- Ganiavos laikas neribojamas;
- Schemos taikymo plote draudžiamas papildomas gyvulių šėrimas;
- Pareiškėjas, neturintis savo vardu registruotų gyvulių, bet deklaruotose plotuose ganantis gyvulius kitais pagrindais, turi pateikti tai įrodančius dokumentus (sutartį);
- Po nuganymo (kai lauke po spalio 30 d. yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai)) likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams;
- Žolės likučių smulkinimas ir paskleidimas draudžiamas.

Kai deklaruojamame plote yra registruota agrarinio kraštovaizdžio rūšių buveinė taikomi šie papildomi reikalavimai (kai jie skiriasi nuo bendrųjų reikalavimų, būti laikytis šių specifinių reikalavimų):

1. Saugomų paukščių buveinių apsauga pievose ir šlapynėse (bus detalizuoti taisyklėse);
2. Balinių vėžlių buveinių apsauga (ganyti gyvulius bent iki lapkričio 1 d. arba nupjauti atolą ir žolę išvežti po rugsėjo 1 d. (ne vėliau kaip iki lapkričio 1 d.)).
3. Drugių buveinių apsauga (šienas turi būti išdžiovintas prieš surenkant).

Įsipareigojimų laikotarpis: 2 metai

Planuojamos išmokos:

veikla „EB svarbos natūralių pievų tvarkymas“ – 234 Eur/ha;

veikla „EB svarbos šlapynių tvarkymas“ – 291 Eur/ha;

Planuojamas biudžetas: 12,0 mln. Eur

8. Ekstensyvus šlapynių tvarkymas

Tinkamumo sąlygos:

- neįrengti naujų sausinimo sistemų;
- nearti šlapynių ir jų nepersėti kultūrinėmis žolėmis;
- nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis;
- kasmet šienauti arba ganyti jose gyvulius, laikantis šių reikalavimų (pareiškėjas gali laisvai nuspręsti, ar ganyti, ar šienauti);
- šienauti pradėti ne anksčiau kaip liepos 1 d.; pašalinti nušienautą žolę iki kitų metų kovo 1 d.

- ganyti gyvulius 0,3-1 SG / ha intensyvumu pagal priemonės veiklą deklaruotame plote;
- ganiavos laikas neribojamas;
- schemos taikymo plote papildomas gyvulių šėrimas yra draudžiamas.
- po nuganyto (kai lauke po spalio 30 d. yra aiškių ganyto požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai)) likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams.
- žolės likučių smulkinimas ir paskleidimas draudžiamas.

Įsipareigojimų laikotarpis: 1 metai

Planuojama išmoka: 242 Eur/ha;

Planuojamas biudžetas: 18,4 mln. Eur

9. Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo

Tikslas: mažinti neigiamą poveikį aplinkai, saugoti biologinę įvairovę ir palaikyti ekosistemų stabilumą

Tinkamumo sąlygos: taikyti ekologinės gamybos praktiką ir metodus

Įsipareigojimų laikotarpis: 2-3 metai

Planuojamos išmokos: 280 eur/ha (javai), 186 eur/ha (daugiametės žolės), 652 eur/ha (daržovės, vaisiai, uogos, vaistažolės)

Planuojamas biudžetas: 77,7 mln. Eur

Gyvūnų gerovė **DAR NESUTARTA**

10. Aukštesni gyvūnų laikymo standartai